

Samarbetsmodeller och försöksverksamhet med dagvården, skolan, hälsovården och social service

26.1.2011 Eivor Söderström

SABIR – systemiskt arbete för barn i riskzon

Sabir –systemiskt arbete för barn i riskzon

- Förbättra samarbetet över sektorgränser mellan bas- och specialservice: tillgänglighet och tidigt skede
- Nya verksamhetsätt och arbetsmodeller för samverkan
- Mångprofessionellt nätverk som jobbar med svenska barn och familjer i Helsingfors:
 - tre pilotskolor, sex pilotdaghem, barnrådgivning, socialservice (team för tidigt stöd och hemservice, familjerådgivning, barnskydd), barnpsykiatrisk pkl (HNS)

Utgångsläge 2009

- Relativt litet och flexibelt nätverk, ändå bristande kunskap och förtroende mellan sektorerna
- Daghem och skola för länge ensamma med sin oro för barnet -> "vad händer sedan?"
- Man jobbar för skilt från varandra, parallella processer utan tillräckliga mötespunkter – svårt att få till det
- Fortsatta stödkontakter i för stor utsträckning beroende av föräldrarnas initiativ
- Intresse att utveckla mera ömsesidiga samarbetsrelationer

Tillsammans istället för parallellt/ Ingen har ensam trollstaven

- "Helikopterperspektiv" och helhetsbild:
Relationerna mellan aktörerna i systemet
Förändring utgående från eget förändrat verksamhets sätt
"Lagom olika"
- Dialogiskt förhållningssätt: Hur tala så, att viljan att lyssna föds hos den andra. Hur lyssna så, att den andra vill tala?" (Pyhäjoki, Jukka)

Organisering höst 2009-vår 2011: arbetsseminarier och lärande forum

- Arbetsseminarier: ökat gemensamt teoretiskt kunnande (ca 5 per år)
- Lärande forum (1 ggr/mån): granska samarbetet i praktiken
 - Utgående från daghem som verksamhetsmiljö
Pilotdaghem, ambuleraande barnträdgårdslärare, barnrådgivning, teamet för tidigt stöd, familjerådgivning, barnskydd, barnpsykiatrisk pkl
 - Utgående från skola som verksamhetsmiljö
Pilotskolors elevvårdspersonal, teamet för tidigt stöd, familjerådgivning, barnskydd, barnpsykiatrisk pkl
- Testa olika inledande samarbetsmodeller i praktiken och utveckla dem vidare så samarbetet blir mera dialogiskt

GEMENSAMMA GRUNDPRINCIPER

Betydelsen av att arbeta i närhet till barnets naturliga utvecklingsmiljöer

Tillsammans istället för parallellt, betydelsen av att se sammanhangen.

Eget förändrat och flexibelt verksamhets sätt med utgångspunkt i egen oro.

Familjens delaktighet och roll som medaktör i ett tidigt skede för att en förändring ska vara möjlig.

Då parterna i olika delsystem möts och utgående från sin sakkunskap "tänker tillsammans", kan detta ge en ny förståelse.

Aktiv användning av reflekterande processer under möten hjälper att tillgodose att alla blir hörda och att olika röster blir hörda.

Icke-dialogiska tendenser

- En tendens att jobba ut sig och ta in andra professionella i ett alltför sent skede!
- En tendens att veta vad som borde göras innan man frågat av andra som är insatta i frågan!
- En tendens att nöja sig med att följa upp problematiken, dvs. man gör inget för att man inte vet vad man kunde göra!
- Att vara skenbart överens, fast man egentligen är av helt annan åsikt!
- Tycka att de som är av annan åsikt inte vet bättre!
- Att bortförklara sin egen betydelse i samarbetet!

Vad kännetecknar det dialogiska arbetssättet?/ skolgruppen

- En öppen inställning till samarbete
- En respekterande inställning till barn och familjer
- Sättet att öppna inledande samarbetsmöten
- Sättet att prata om den egna oron
- Sättet att ställa frågor till familjen och till professionella
- Sättet att lyssna
- Sättet att arbeta vidare tillsammans

Inledande samarbetsmöte/ beskrivning/daghemsgruppen

- På basen av kartläggningsarbete och familjens samtycke inbjuder den professionella till ett inledande samarbetsmöte
- Den part som har oro har en sammankallande roll och presenterar konkret och begripligt varför man träffas
- Målsättningen: höra de inbjudnas uppfattningar om problematiken, besluta vilka frågor man arbetar vidare med
- Oron presenteras i jag-form. Resurser minns man också.
- Möte vid "rent bord"; öppenhet för nya intryck och att nå en större förståelse, inte snabbt "lösa problemen".
- Presentation om hur mötet genomförs: talturer och reflektiva processer
- Kort dokumentering som delas ut till alla

Inledande samarbetsmöte/daghemsgruppen

- " Mötet inleds med tydligt uttala varför man träffas, och vad man kommer att tala om. I den inledande delen av mötet görs en presentation av hur mötet kommer att genomföras för deltagarna: Mötets sammankallare fungerar som ordförande, och berättar åt deltagarna hur mötet kommer att genomföras (med talturer osv.) och som även ser till att alla blir hörda.

Ordförande berättar också att genom att man särskiljer talande och lyssnande vill man ge möjligheter till nya tankar, nya sätt att förhålla sig. Till det dialogiska arbetssättet hör också att man under talturerna inte kommenterar till de andra vad man hör, utan lyssnar aktivt och får tillfälle att berätta vilka tankar som väckts vid sin taltur."

Ordförande ser också till att man beslutar vem dokumenterar.

Erfarenheter av utvecklingsprocess och piloteringar

Utvecklingsprocess (maj 2010)

Den största nyttan med forumarbetet hittills:"

- erbjuda ett forum där man diskuterar kring samarbete och har en möjlighet att träffa andra och lära känna andra, deras verksamhet och deras förfaringssätt.
- projektet SABIR och dess målsättningar blivit mera konkreta och gripbara för deltagarna.
- sammanbundit grupperna till ett gemensamt utvecklingsarbete. I båda grupperna ser man SABIR som en stor möjlighet till förbättrat samarbete och man väntar på att man via projektet skall få konkreta modeller som man kan prova och utvärdera.
- Det centrala är att i följande skede konkretisera vad som skall göras, av vem och när."

Erfarenheter..

- Piloteringar av inledande samarbetsmöten: Styrkor och kritiska punkter (Kollegautvärdering 1/2011; dagvårdsgruppen) , några plock
- Sättet att arbeta från: "du kan kontakta" till att "vi ber samarbetspart hit"
- Mera fokuserade möten
- Talturer tydliggör : bättre möjligheter till att få muntur, också föräldrarna. Bättre möjligheter för de andra att aktivt lyssna
- Viktigast att fundera tillsammans, talturer
- Behov av utsagd ledare för mötet och att sammankallande part klart presenterar egen oro
- Skillnaden med att erbjuda stöd och vara orolig?

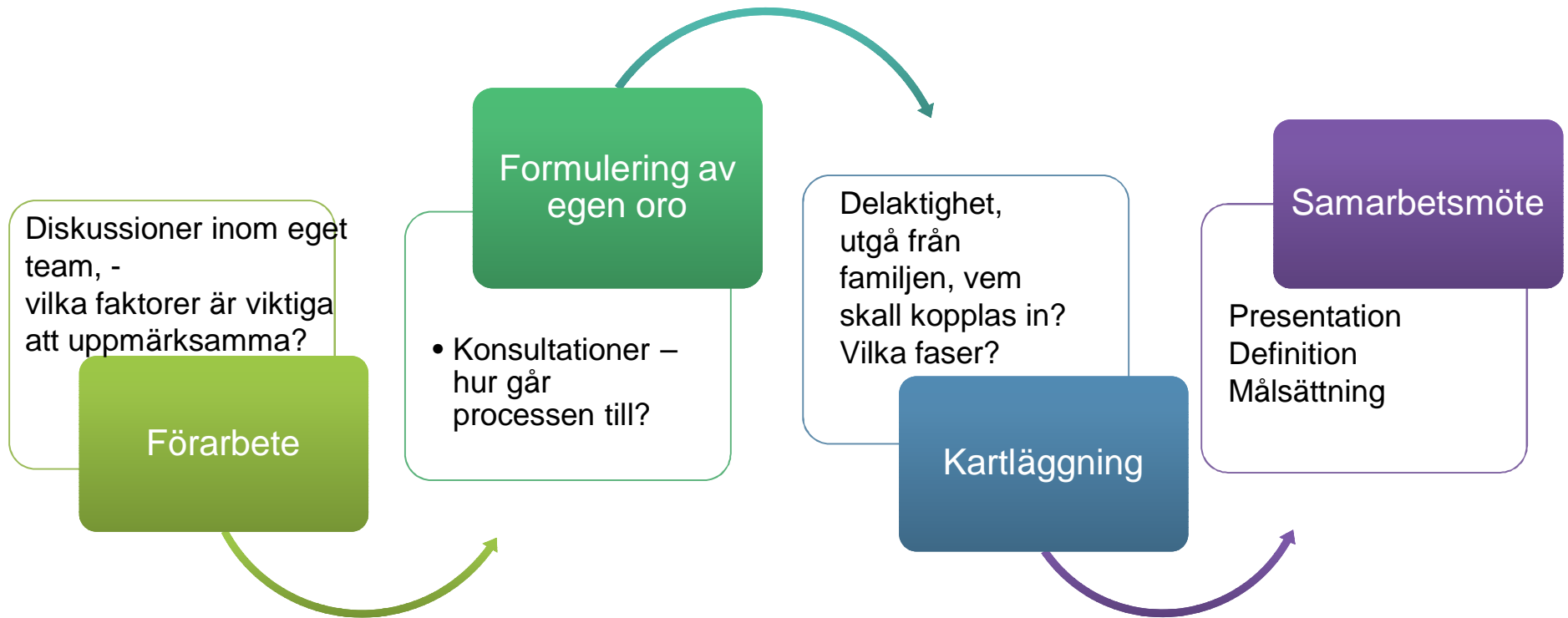
Erfarenheter...

- Dokumentation till alla underlättar öppenhet och känsla av delaktighet: nyttig men ibland svår
- På allas ansvar, lätt att falla tillbaka i gamla mönster
- Mycket övning behövs i att ta till tals, lyssna och föra dialog samt "ta ett reflekterande grepp" i mötessituationen
- Eget motstånd klädd i antaganden om familjens åsikter?
- Våga närma sig förälder utgående från egen känsla, ge möjlighet att öppna diskussionen
- Trygghet i klar struktur /Inte stelt stirra på struktur och procedur; förhållningssättet det viktigaste

Vad annat behöver vi tänka på?

- Behovet av att se hela arbetsprocessen
- Enheternas inre förfaringssätt
- Konsulteringsmöjligheter
- Att ändra arbetssätt tar tid och kräver förtroende..

Konsultativa arbetsprocesser: vad händer före det inledande samarbetsmötet?
(Julkunen, Ilse)

Grundprinciper
Kärnområden
Värderingar

